

Utlåtande 2005:218 RI+VIII (Dnr 023-4195/2005)

Försäljning av Stockholm Vatten AB:s aktieinnehav i Ecoferm AB till SRV Återvinning AB
Hemställan från Stockholms Stadshus AB

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Styrelsen för Stockholm Vatten AB uppmanas att avyttra aktieinnehavet i Ecoferm AB till SRV Återvinning AB för en krona samt att upplösa befintligt konsortialavtal.

Föredragande borgarråden Annika Billström och Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB har den 24 oktober 2005 hemställt till kommunfullmäktige att uppmana Stockholm Vatten AB att avyttra aktieinnehavet i Ecoferm AB till SRV Återvinning AB för en krona samt att upplösa befintligt konsortialavtal.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker hemställan om avyttring av aktieinnehavet i Ecoferm AB.

Våra synpunkter

För att Stockholm skall klara det nationella målet om att 35 % av matavfallet skall behandlas biologiskt 2010 måste staden ta krafttag och utveckla både insamling och behandlingsanläggningar för organiskt avfall. Med denna strategi kan stadens biogasproduktion öka på sikt. I rapporten "Insamling och behandling av matavfall i Stockholm" föreslås att den biologiska behandlingen huvudsakligen skall vara samrötning med avloppsslam. Med de förutsättningar Stockholm har bör det vara ett av huvudalternativen, men med all sannolikhet kommer inte detta att vara tillräckligt för att klara framtida behov.

För närvarande behandlas en mindre mängd insamlat matavfall biologiskt i Ecoferms rötningsanläggning. Stadens renhållningsförvaltning levererar insamlat matavfall till anläggningen i enlighet med gällande leverans- och behandlingsavtal, vilket kan ske även fortsättningsvis. Det är viktigt att Stockholm, trots att staden avyttrar aktierna och ägarskapet i Ecoferm, bibehåller möjligheten till produktion av biogas av rent organiskt avfall, dvs. sådant som inte är uppblandat med avlopp. Ecoferms pilotanläggning har givit bl.a. staden värdefull kunskap om biogasframställning av fast biologiskt material. Rent, fast biomaterial som omvandlas till biogas kommer att vara en av framtidens energikällor för transporter.

I budget för 2006 finns tilläggsuppdrag med anledning av avyttringen av aktierna i Ecoferm. Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB har fått i uppdrag att ta fram underlag för beslut om framtida och ny avfallsanläggning för Stockholms stads behov. Utredningen måste förutom att titta lösningar där matavfallet samrötas med avloppsslam också studera möjligheten med biologisk behandling av matavfallet utan samrötning. I arbetet skall renhållningsnämnden och Stockholm Vatten AB delta och därutöver andra berörda nämnder och bolagsstyrelser inom staden. Stadsledningskontoret skall leda utredningsarbetet som skall vara klart i februari 2006.

Vi vill slutligen lyfta fram att de ekonomiska förutsättningarna för biogasproduktion inte är statiska de kommande åren bl.a. i den meningen att priset inte kommer att följa den allmänna kostnadsutvecklingen. Många utredningar kring dessa frågeställningar har emellertid inte detta som utgångspunkt i sina bedömningar. Allt eftersom användningen av fossilbränslen minskar och efterfrågan på förnybara bränslen ökar kommer de ekonomiska förutsättningarna med all sannolikhet att ändras till förmån för biologisk behandling.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Den politiska majoriteten i Stadshuset har som nytt mål att 35 procent av matavfallet (33 000 ton) skall sorteras ut från hushåll och restauranger för återvinning, i första hand genom rötning. Vi motsätter oss detta experiment. Svenska Naturskyddsföreningen har också i sin nyligen utgivna avfallspolicy tagit avstånd från detta. Storskalig kompostering eller rötning är inte det bästa sättet att ta tillvara hushållens matavfall, och slutprodukten har mycket låg efterfrågan på marknaden.

Såväl kompostering som rötning innebär stora utsläpp av metangas som påverkar växthuseffekten 20 gånger mer än koldioxid. Vid effektiv förbränning i avfallsvärmeverk destrueras däremot alla mikroorganismer och nästan samtliga kemiska föroreningar samtidigt som avfallet utnyttjas som biobränsle för att ge bland annat fjärrvärme.

En ombyggnad av Henriksdalsverket för storskalig rötning av matavfall är inte försvarbart, vare sig ur miljömässigt eller ekonomiskt perspektiv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Styrelsen för Stockholm Vatten AB uppmanas att avyttra aktieinnehavet i Ecoferm AB till SRV Återvinning AB för en krona samt att upplösa befintligt konsortialavtal.

Stockholm den 30 november 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Annika Billström Viviann Gunnarsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Sten Nordin*, *Mikael Söderlund* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Styrelsen för Stockholms Stadshus AB beslutade den 24 oktober 2005 att hemställa att kommunfullmäktige beslutar att uppmana styrelsen för Stockholm Vatten AB att avyttra aktieinnehavet i Ecoferm AB till SRV Återvinning AB för 1 krona samt att upplösa befintligt konsortialavtal, att godkänna rapporten "Insamling och behandling av matavfall i Stockholm" samt att därutöver därutöver anföra följande.

I budget för 2006 har kommunfullmäktige beslutat om ett tilläggsuppdrag med anledning av avyttringen av aktierna i Ecoferm. I motiven betonas vikten av att Stockholms stad långsiktigt kan säkerställa behandlingen av matavfall med tillräcklig kvantitet och till rimliga kostnader. Målet är att till 2010 biologiskt behandla 35 % av matavfallet. Ecoferm kommer även fortsättningsvis att fylla ett behov i detta avseende även om staden inte är delägare, samtidigt som en utredning skall klargöra hur staden genom egen/egna anläggning/ar kan säkerställa att målen kan uppnås.

Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB har fått i uppdrag att ta fram underlag för beslut om framtida och ny avfallsanläggning för Stockholms stads behov. I arbetet skall renhållningsnämnden och Stockholm Vatten AB delta och därutöver andra berörda nämnder och bolagsstyrelser inom staden. Stadsledningskontoret skall leda utredningsarbetet som skall vara klart i februari 2006.

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin m.fl.* (m), *Lotta Edholm* (fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) mot beslutet om anförandetext.

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin m.fl.* (m), *Lotta Edholm* (fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Den politiska majoriteten i Stadshuset har som nytt mål att 35 procent av matavfallet (33 000 ton) skall sorteras ut från hushåll och restauranger för återvinning, i första hand genom rötning. Vi motsätter oss detta experiment. Svenska Naturskyddsföreningen har också i sin nyligen utgivna avfallspolicy tagit avstånd från detta. Storskalig kompostering eller rötning är inte det bästa sättet att ta tillvara hushållens matavfall, och slutprodukten har mycket låg efterfrågan på marknaden.

Såväl kompostering som rötning innebär stora utsläpp av metangas som påverkar växthuseffekten 20 gånger mer än koldioxid. Vid effektiv förbränning i avfallsvärmeverk destrueras däremot alla mikroorganismer och nästan samtliga kemiska förore-

ningar samtidigt som avfallet utnyttjas som biobränsle för att ge bland annat fjärrvärme.

En ombyggnad av Henriksdalsverket för storskalig rötning av matavfall är inte försvarbart, vare sig ur miljömässigt eller ekonomiskt perspektiv."

Suppleantyttrande gjordes av *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag biträtt styrelsemajoritetens beslut.

Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande daterat 11 oktober 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernstyrelsen behandlade 2005-06-13 en eventuell försäljning Stockholm Vatten AB:s aktieinnehav i Ecoferm till SRV Återvinning AB för 1 krona samt att lösa befintligt konsortialavtal.

Koncernstyrelsen beslutade bland annat att begära förslag från Stockholm Vatten AB på en långsiktig helhetslösning för Stockholms stads behov av behandling av matavfall. Begäran är formulerad i § 8 i koncernstyrelsens protokoll. I begäran om förslag ingår att Stockholm Vatten också uppmanas lämna förslag om huruvida en försäljning av Stockholm Vatten AB:s aktieinnehav i Ecoferm AB (10000 aktier à nominellt 50 kronor utgörande 50% ägarandel) till SRV återvinning AB är förenlig med förslaget på långsiktig helhetslösning för Stockholms stads behov av behandling av matavfall.

Styrelsen i Stockholm Vatten AB tillstyrkte 2005-10-06 en försäljning av Stockholm Vatten AB:s aktieinnehav i Ecoferm AB på de villkor som anges i detta ärende.

I bilagda rapport "Insamling och behandling av matavfall i Stockholm", som har upprättats gemensamt av Renhållningsförvaltningen och Stockholm Vatten AB, beskrivs nuläget och en tänkbar utveckling, för att Staden till 2010 skall komma att uppnå miljökvalitetsmålet att 35% av allt matavfall från restauranger, storkök och hushåll skall behandlas biologiskt. Den biologiska behandlingen, som föreslås i rapporten, är huvudsakligen samrötning med avloppsslam i Stockholm Vattens röt-kammaranläggningar vid avloppsreningsverket Henriksdal och eventuellt även i Bromma. Att välja behandlingsmetoden kompostering i en storstadsmiljö bedöms som mindre lämpligt av flera skäl. I rapporten visas och beskrivs vilka beslut om åtgärder och investeringar i anläggningar som erfordras för att målpuppfyllelse skall vara möjlig liksom en tänkbar tidplan för genomförande och med frågan sammanhängande ekonomiska konsekvenser.

I korthet består det aktuella systemet av delarna **Insamling, Förbehandling, Mottagning och Rötning**.

Vid nuvarande roll- och ansvarsfördelning ansvarar Renhållningsförvaltningen för delarna **Insamling** och **Förbehandling**. När det gäller **Insamling** erfordras att källsortering införs i de geografiska områden och för de verksamheter, som skall omfattas av den biologiska behandlingen. Delsystemet **Förbehandling** är nytt och betingat av att

det insamlade materialet måste kvalitetssäkras och ges en lämplig pumpbar konsistens för att kunna tillföras röt-kamrarna. I praktiken innebär detta att för delar av det insamlade matavfallet kommer vatten att behöva tillsättas. Anläggning(ar) för **Förbehandling** behöver således uppföras och tas i drift för att möjliggöra den biologiska behandlingen.

Vid nuvarande roll- och ansvarsfördelning ansvarar Stockholm Vatten AB för delarna **Mottagning** och **Rötning**. Bolaget har möjlighet att i befintliga röt-kammarvolymerna med vissa processförändringar och anpassningar skapa utrymme för att kunna röta upp till 35% av det matavfall, som bedöms finnas i Staden. Anläggning(ar) för **Mottagning** av förbehandlat material behöver däremot uppföras och tas i drift utöver den anläggning som redan nu finns vid Henriksdal. Den nuvarande mottagningsanläggningens kapacitet bedöms kunna utökas kortsiktigt med små kompletteringar. På några års sikt kommer tillräcklig mottagningskapacitet att kunna skapas vid Henriksdal i samband med genomförandet av Stockholm Vatten AB:s del av Danvikslösenprojektet.

För närvarande behandlas en mindre mängd insamlat matavfall biologiskt i Ecoferms röttningsanläggning, som är belägen inom Sofielunds återvinningsanläggning i Huddinge kommun. Ecoferms röttningsanläggning samägs av Stockholm Vatten AB och SRV återvinning AB med 50% vardera. Renhållningsförvaltningen levererar insamlat matavfall till anläggningen i enlighet med ett föreliggande leverans- och behandlingsavtal. Det är rimligt att antaga att så kommer att kunna ske också i fortsättningen om det bedöms lämpligt och ekonomiskt försvarbart. Anläggningens kapacitet är 4000 årston av vilka 2000 årston är avsedda för SRV:s behov för sina ägarkommuner. Maximalt 2000 årston kan därför på längre sikt vara tillgängliga för Renhållningsförvaltningen vid Ecoferms anläggning. För att uppnå målet om en biologisk behandling av 35% av tillgängligt matavfall i Staden bedöms en röttningskapacitet att behandla drygt 30000 årston behöva föreligga, vilket är fallet i Henriksdal. Ecofermanläggningens nuvarande kapacitet utgör i det sammanhanget på längre sikt endast en kapacitet på marginalen.

För närvarande förbränns praktiskt taget allt övrigt insamlat matavfall i Högdalenanläggningen till en lägre kostnad än en utbyggd biologisk behandling kommer att medföra. Totalkostnad för biologisk behandling av matavfall bedöms komma att ligga i intervallet 2100-2500 kr/ton fast avfall jämfört med nuvarande kostnad inkl förbränning, som ligger på nivån 1400 kr/ton fast avfall.

Stockholm Vatten AB anser att den föreliggande rapporten visar hur målet om biologisk behandling av 35% av tillgängligt matavfall i Staden kan uppnås. Om i rapporten nödvändiga åtgärder och investeringar beslutas kommer Staden att inneha egen tillräcklig biologisk behandlingskapacitet. Ett ägande av 50% av aktierna i Ecoferm AB uppfyller därför inget behov. Aktierna kan därför avyttras till SRV återvinning AB, som därmed kan uppnå ett effektivare handhavande av anläggningen än som hittills varit möjligt.

SRV Återvinning AB är beredda att, i enlighet med tidigare preliminärt förslag till uppgörelse som utarbetats, överta Stockholm Vatten AB:s andel av aktierna för en

likvid uppgående till totalt 1 (en) krona med villkoret att de från Stockholm Vatten AB under 2002, kronor 2 488 204, och 2005, kronor 1 000 000, till Ecoferm AB lämnade villkorade aktieägartillskott omvandlas till ovillkorade aktieägartillskott. Villkor från Stockholm Vatten AB, som skall vara uppfyllda vid tidpunkten för överlåtelsen av aktierna, är att ett lån beviljat från Stockholm Vatten AB till Ecoferm AB under 2004 om 2 500 000 kronor, med tillägg av upplupen ränta, i sin helhet löses av köparen samt att befintligt konsortialavtal upplöses.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen delar i allt väsentligt Stockholm Vattens syn på att föreliggande rapport visar hur målet om biologisk behandling av 35 % av tillgängligt matavfall i staden är möjlig att uppnå samt att ett ägande i Ecoferm AB av denna anledning inte uppfyller något behov och att Stockholm Vatten AB:s aktieinnehav i Ecoferm AB därför kan avyttras.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2 november 2005 har i huvudsak följande lydelse.

I ärendet har på grundval av en rapport från Stockholm Vatten AB uppgivits att en avyttring av aktieinnehavet är förenlig med en långsiktig helhetslösning för stadens behov av behandling av matavfall med målet att år 2010 behandla 35% av matavfallet biologiskt. Uppdrag ges i budget för 2006 om att ta fram underlag för beslut om långsiktigt omhändertagande av biologiskt avfall och en ny avfallsanläggning för stadens behov av egen ekologisk behandlingskapacitet. Då ett ägande i Ecoferm AB därmed inte längre fyller något behov bör en avyttring ske. De villkor som är förenade avyttringen nämligen omvandling av aktieägartillskott och lösen av lån ansluter till tidigare preliminärt förslag till uppgörelse.

Stadsledningskontoret delar de bedömningar som gjorts av koncernstyrelsen och Stockholm Vatten AB och tillstyrker avyttring av stadens aktieinnehav i Ecoferm AB samt upplösande av konsortialavtal.